

Enige Vezelkoppen van de Veluwe.

Als men de laatste jaargangen van Coolia doorbladert, vindt men daarin slechts enkele mededelingen over het geslacht Inocybe. Ons trof echter het interessante stukje van de heer Bas over Inocybe aurea, de Gouden vezelkop, en I. squammata, de Geschubde vezelkop (Coolia 1960, blz. 15). Dat vezelkoppen zo weinig beschreven worden komt waarschijnlijk omdat ze meestal weinig opvallende bruine tinten vertonen en in de meeste werken zeer onvoldoende beschreven zijn. In Moser staan 96 soorten, in Ricken 44, in Constantin en Dufour eveneens 44 en in Cool en v.d. Lek 6 soorten. Zelfs het eerstgenoemde goede werkje geeft slechts een geringe kans op een goede determinatie.

Niettegenstaande dit alles zijn de Inocyben wel degelijk onze belangstelling waard. Weliswaar zijn ze macroscopisch weinig opvallend, microscopisch echter vertonen zij interessante eigenschappen. De vaalbruine sporen kunnen glad en ellipsoidisch of wel hoekig tot knobbelig zijn; op dit kenmerk kunnen de Inocybes in 2 groepen verdeeld worden. Verder kunnen de ellipsoidische sporen een langere of kortere vorm vertonen. Zo zijn de sporen van Inocybe lacera ongeveer 2.5 x zo lang als breed.

Tot de hoekige sporen worden ook de stervormige gerekend, die een verrassend fraaie vorm hebben zoals bij Inocybe asterospora, die we bij Appen onder Voorst in een eiken-elzenbosje aantreffen.

Ook de cystiden hebben fraaie vormen:

Ze kunnen cilindrisch, lang tot kort flesvormig of blaasvormig zijn. De flesvormige komen echter het meest voor.

Bovendien hebben de cystiden, die meestal ver boven de basidiën uitsteken, in vele gevallen nog een kristalkuif; een versiering aan de top, die uit kristallen bestaat.

Een derde kenmerk gebruikt bij de determinatie van Inocybes is het vaak meelachtig bestoven zijn van de steel.

Dit kenmerk is niet altijd gemakkelijk waar te nemen. Daar cystiden dit verschijnsel veroorzaken, moet men bij twijfel met het microscoop nagaan, of er cystiden op de steel aanwezig zijn.

Wij zijn de heer Bas zeer erkentelijk, dat hij ons hielp de eerste moeilijkheden die wij hadden bij het determineren van de *Inocybes* te overwinnen. Aan zijn hulp is het te danken, dat we thans een overzicht kunnen geven van een aantal goed herkenbare *Inocybes* door ons op de Veluwe gevonden. Het zijn de volgende:

Inocybes met gladde, elliptische sporen (Eu-*Inocybe* Lge).

Inocybe cincinnata (Fr.) Quél. gevonden op leemhopen aan de Harpweg in Berg-en-Bos te Apeldoorn. Het merkwaardige is, dat dit paddestoeltje, dat een bruin, viltig hoedje bezit, een lichtbruine, bovenaan lila steel heeft met zeer fijne bruine vezeltjes en schubjes.

Inocybe geophylla (Sow. ex Fr.) Quél., een wit zwammetje met draadgordijn, vonden we aan de Kruisweg in Berg-en-Bos en aan de Soerense weg, beide te Apeldoorn.

Inocybe geophylla (Sow. ex Fr.) Quél. v. *lateritia* Lange werd aangetroffen in het gazon in de Groenlandlaan in Berg-en-Bos. Het vlees verkleurt duidelijk helderrood, als het aan de lucht wordt blootgesteld. Deze variëteit is zeldzaam.

Inocybe dulcamara (Alb. & Schw. ex Fr.) Quél., een okerbruin paddestoeltje, verzamelden we in de Groenlandlaan in Berg-en-Bos.

Inocybe lacera (Fr.) Quél. heeft zeer lange, elliptische sporen. De verhouding lange as: korte as kan zelfs 2,5 bedragen. Dit is één der meest en vroegst voorkomende *Inocybes*. De soort is steeds gemakkelijk herkenbaar aan de lange, gladde sporen. Zij komt o.a. voor: in de sparrenkwekerij in Berg-en-Bos, aan de Juniperlaan te Apeldoorn en aan een zandpad, evenwijdig aan de Keienbergseweg te Bennekom.

Inocybe tigrina Heim. Dit chocoladebruine zwammetje groeide onder beuken aan de Keienbergse weg te

Bennekom, terwijl Moser opgeeft, dat het in naaldbos voorkomt. Deze *Inocybe* is zeldzaam.

Inocybe eutheles Berk. & Br. Dit zwammetje met witachtige tot okerkleurige hoed, lamellen eerst witachtig, later bruin en witachtig geheel bepoederde steel vonden we in eigen tuin aan de Vliegerlaan, Apeldoorn. Het gordijn is hier zeer goed ontwikkeld.

Inocybes met hoekige sporen (Clypeus (Britz.) Lge.)

Inocybe petiginosa (Fr.) Gill., een der kleinste *Inocybes*, met een hoeddiameter van 7 tot 12 mm, kwam in vele exemplaren voor op de hoek van de J.C. Wilslaan en de Soerense weg te Apeldoorn, onder berken.

Inocybe asterospora Qué. met prachtige ster-vormige sporen met 7 à 8 punten groeide in een elzen-eikenbosje bij de kolken te Appen onder Voorst (Gld.).

Inocybe xanthomeles Kühn & Bours. met lichtbruine hoed en witberijpte, later zwart wordende steel, vonden we op open heideterrein met eikenopslag in de Waltenbosjes te Apeldoorn.

Inocybe napipes Lge., een vrije grote, bruine *Inocybe*, groeiend onder elzen en eiken bij de kolken te Appen. Zij kenmerkt zich door het bezit van gerande knol, een klompvoet (vandaar de naam "napipes").

Inocybe umbrina Bres. met bruine hoed en steel en een ongerand wit knolletje vonden we in de sparrenkwekerij van Berg-en-Bos onder Douglassparren.

? *Inocybe umbrina* sensu Heim. De heer Bas schreef ons over deze zwam: "De sporen van *I. umbrina* Bres. zijn meer uitgesproken knobbelig. Heim beeldt van *I. umbrina* echter hoekige sporen af, zoals Uw materiaal die heeft".

Zij komt voor te Appen bij Voorst op zandig terrein tussen eikenopslag.

Inocybe decipientoides Peck, bij plassen nabij de Zwolse weg bij Vaassen tussen het gras nabij één der vijvers. Deze *Inocybe* had een vrij grote kegelvormige hoed.

Inocybe ovatocystis Bours. & Kühn. Dit is één der 3 "kleine" soorten, waarin *I. lanuginosa* verdeeld werd.

Deze "kleine" soort dankt haar naam aan haar eivormige cystiden. De hoed is donkerbruin met bruine, opstaande schubjes, de steel is bovenaan bleek, onderaan donker geschubd. Een vindplaats bevindt zich aan de Harpweg in Berg-en-Bos, onder eiken.

Inocybe Casimiri Vel. is de tweede "kleine" soort uit het I. lanuginosa-complex. Zij gelijkt veel op I. lacera; de sporen zijn echter hoekig en niet glad als bij I. lacera. Zij groeide onder beuken aan de Keienberse weg te Bennekom en is zeldzaam.

In het jaar 1960 deden we nog een aardige vondst, een zwammetje, dat vroeger bij de Inocybes werd gerekend. Het is kenbaar aan de karmijn-wijnrode lamellen en de licht- tot donkergrijze hoed. De steel is van onderen bruin, van boven rood. Het draagt thans de naam Melanophyllum echinatum (Roth ex Fr.) Sing. Wij vonden het in 1960 op een composthoop in onze tuin. (Zie ook Coolia 7: 1, pag. 10 - 11.)

Weliswaar vonden wij niet de Gouden vezelkop, die we zo gaarne eens gezien hadden, maar toch was deze kleine Inocybe-studie voor ons een waar genoegen. Zonder de hulp van de heer Bas, wien wij ten zeerste danken voor zijn hulp en revisie van al de genoemde zwammen, was dit uitstapje op het moeilijke terrein der Inocyben niet mogelijk geweest.

- J.A.C. Veth en A.N. Koopmans.

EXCURSIE VERSLAGEN.

Excursie naar het landgoed Groeneveld te Baarn.

Op 22 september 1962 waren 13 leden en 2 introducés voor het kasteel Groeneveld samengekomen om de mycoflora aan een nader onderzoek te onderwerpen. Hoewel het weer al enige tijd ongunstig was geweest voor de ontwikkeling van fungi, werden er toch nog 92 soorten genoteerd, waaronder Volvaria gloiocephala, Macropodia macropus, Ixocomus piperatus, Lactarius cunicularius en de beide Asterophora (Nyctalis) soorten, A. lycoperdioides en A. parasitica. Geaster triplex was dit jaar niet verschenen op zijn oude